

այոց ուղղագրությանը վերաբերող վեճերի առիթով ես հողվածներն եմ ունեցել, երբ համբերության բաժակը լցվել է:

Չեսո կարծես խնդիր լուծվեց եւ կարող եմ այդ տեսակետներով գրել միայն այդ տեսակետներով հանգիստ արել:

Ինչո՞ւ է միայն մոլորություն: Նորից ու վերսին գլուխ բարձրացրին գրաբարյան ուղղագրության մոլեզվի ջատագովները, այն էլ այն-դիպի անհարգալից հայտարարություններով, որ դիմանալ չի լինի: Պարոններ Չարեհ Մելիկյանը ԱՄՆ-ում, Ժիրայր Միրիջյանը, Լեւոն Միրիջյանը, ինչո՞ւ են Արփի Թոթոյանը Փարիզում լույս տեսնող «Յառաջ» քերթում: Մեկը մյուսից անվերադարձ, ինքնավստահ, նույնիսկ գեղեցիկ:

Այս Միրիջյանը հայոց լեզվի նոր ուղղագրությունը համարեց «հանի մը կարծեսես մարդկանց ձեռք գործ», իսկ Արփի Թոթոյանը մեր խոճորագույն լեզվաբան, միջազգային համալսարանի սեր զինակալն Գեորգ

սուս, Պողոս, Հովհաննես եւ այլն, եւ այլն: Ուրիշ խոսքով թող բոլորն էլ հետեւեն հայրենիքում գործող ուղղագրությանը: Եվ ի կատար կածվի ձեռք բերվածը, կունենան միասնական ուղղագրություն: Կգրեն ոչ թե գրաբարի (իլլուստրացիա, յուս, Յասմիկ, աղագայ, բոյս), այլ աշխարհաբարի ուղղագրությամբ (իլլուստրացիա, հուս, Հասմիկ, աղագայ, բոյս), եւս ավելի դյուրին, այսօրվա հնչող հայերենին համադաստիսան եւ արդիական ուղղագրությամբ: Այս կարծիքն են Հայաստանի ոչ միայն լեզվաբանները, այլև լեզվի դասախոսները, ուսուցիչները, այլև ամբողջ ժողովուրդը: Նաեւ հալեթիցի հարգաբան մտավորական, դոկտոր Ռ. Եղեմյանը: Ի դեպ, ճիշտ այս ոգով եւ 1997-ին մի քանիստություն կարգացի Բեյրութի Ախյուռի կարեւորագույն օջախի, մտավորականության համար: Առարկողներ, իհարկե, եղան, բայց մարդիկ իմ ասածն ընդունեցին եւս հանգիստ: Ինչո՞ւ՞ դժվարացնել մեր ազգայնության եւ ուսանողության առանց այն էլ դժվար վիճա-

թյուններին: Դեռ 1991-ին երեսնի ղեկավար համալսարանի հայոց լեզվի դասախոսները, մայրենի լեզվի այլի ընկնող մասնագետները (թվով 26 անուն) ուղղագրության կառավարությամբ մի մեծ դիմում են հղել Հայաստանի Հանրապետության Գերագույն խորհրդին, որ ավարտվում է այսօր: «Հարգելի խորհրդարանականներ, հայոց լեզվի զվեյն մեծ վստահ է կախված: Մենք դիմում ենք ձեզ, որ դուք հայոց լեզվի օրենքն ընդունելիս եւ ուղղագրության հարցը մտնելիս հաշի առնեք մեր կողմից վերջ բարդված սկզբունքները, հայոց լեզվի մասնագետների մեծագույն մասի, ուսուցիչների, ընդհանրապես հայ մտավորականության գերակշռող մեծամասնության կարծիքը եւ մերժեք հին ուղղագրության վերականգնման անհիմն դաժանքը» («Հայաստանի Հանրապետություն», 20 ապրիլ, 1991): Մոլեռանդների վրա ոչ մի տղա-վորություն: Գանձ Մասնոցի անվան Մասնադարան, որի սօրենությունը մի հայտարարություն է հրատար-

1998, N 1-2): Սա էլ ազդեցություն չունեցավ չափ ու սահմանն անցած մոլեռանդների վրա: «Յառաջ» քերթը գիտականների ու գիտնականների այս վիթխարի բանակը առանց լուրջ հարցազրույցի, առանց ամաչելու կոչեց «խավարամոլների ամբոխ»: Գեթի՞նը մտնելու բան է իսկապես: Արփի Թոթոյանի կարծիքով այս բոլոր գիտնականներին ղեկավարող հայրենադարձ Վասակի բանաճանհին: Այս դեպքում նույն բանաճանհը միայն չէ, նաեւ սփյուռփայտ ակամավոր գործիչ, դոկտոր Ռ. Եղեմյանին (թող Ախյուռից էլ մի մարդ լինի, անհարձար է): Ինչո՞ւ: Քանի որ նա հանդու-նություն է ունեցել համաձայնելու հայրենի մտավորականության հետ եւ գրելու: «Հին ուղղագրության հայրենի դասագրությունը այն համարումն ունի, որ արտասահմանի մեջ միայն ձեռնհաս բոլոր անձինք միա-համուռ կողմնակից են, որ անհրաժեշտ է հին ուղղագրությունը վերականգնել Հայաստանի մեջ: Սա եւս հեռու է ճշմարտությունից»: Այդ նաեւ: «...Եթե Արեղանի հնչական

խարհաբարին: Չկարողանալով դասաստիսանել այս հարցին, մոլազարներն իրենց համար երջանիկ հնարավորություն են ստեղծում գրելու նման հայաստանական, հայրենասիրական խոսքեր: «Մեզ բաժին ընկած «ուղղագրության» դասագրություն, մենք Հայաստանցիներ, կորցրել ենք մեր եղենաբոյր, մեծասան լեզվի հարազատ ընկալումը, ֆանի որ խորթացել ենք նրա բուն արմատներին, ածանցներին, խօսքի բոլոր մասերին եւ նրանց իմաստներին» («Յառաջ», մայիս, 13/14, 2000, Ամենայն հայոց կաթողիկոսին Լ. Միրիջյանի հղած բաց նամակից): Բայց տեսե՛ք, թե նույն թվականի «Յառաջ» քերթի փետրվարի 8-ի համարում նույն Միրիջյանը ինչ էր գրել բան է գրել: «Շինծու, տրամաբանությունից զուրկ, Հայոց լեզվի հետ կապ չունեցող ուղղագրությանը դաստիարակում հայաստանցիներ մայրենի լեզուով խօսել գիտեմ, իսկ գրել ոչ: Մեր գրաբարը հայերեն չէ, ոչնչե՛ր են է»:

Ուրիշ բանուգործ չունե՞ք, Տիկին եւ դարուններ

Ջահուկյանին արժանի համարեց լուրջագրությունը ոչ թե Մեսրոպ Մաճոցի, այլ Վասակի բանաճանով որոշեց ազգային դավաճանի, հայոց լեզվի երկվյալ բեռնաճու: Պատճառը: Պատճառն այն է, որ նա նոր ուղղագրության համոզված դաս-

Ընթերցողը գիտի մեր սկզբունքը կարելու հարցերի շուրջ հաճախ տղազրել հակադիր տեսակետներ ու կարծիքներ: Նույնիսկ երբ խմբագրությունը համաձայն չէ դրանց: Եվ անուշուշու, ուղղագրությունը կարելու հարցերից մեկն է (ոչ «ամենահրատարակ») ինչո՞ւ է մոլորությունը եւ սփյուռփայտ մի բարձր մտավորականները: Կրկնելու կարիք չենք զգում ուղղագրության հարցում մեր քերթի դիրքորոշումը: Այնուամենայնիվ, միջոց մեկ-մեկով վերահիշելով սկզբունքից, տեղ են տալիս հարգելի ակադեմիկոսի մեր հավասարիժ հեղինակի որոշապես զայրալից հողվածին:

կը: Ինչո՞ւ աշխարհաբարից վերադառնալ գրաբարի ուղղագրությանը: Ո՞ր ոռուխ մտքով կանցնի համար հայրենասիրության եւ ոռուսսիրության վերադառնալ: Ինչ ուղղություն ուղղագրությանը: Այդդի-սի անմտությունն անհնար բան է: Իսկ մեր որոշ «հայրենասերներ» եւ «հայրենասերներ» մտքով անցնում է, ավելին նրանց մեկից դուրս չի գալիս այդ սեւեռուն գաղափարը (իդեոլոգիա): Ինչքան ուզում ես հեղինակություններ վկայակոչիր նշանակություն չունի:

Ջահուկյանի նման առաջնակարգ մասնագետը, հայոց լեզվի խոճորագույն գիտնակը, ինչո՞ւ են տեսնում, դարձավ ազգային դավաճան Վասակի բանաճանի արժանի (ըստ Թոթոյանի), Մանուկ Աբեղյանի նման վիթխարի հեղինակությունը «կարճամիտ մարդկանց» քվին դասկանող ամեն, Առնո Հովհաննիսյանը «կարճակունց» (ըստ դարձյանի):

Լավ: Հիմի գանձ Հայրա Աճառյանին, նրա գիտական հեղինակությունն էլ եմ առնում կասկածի տակ: Երեւի, ոչ: Բայց Աճառյանն է, որ իր հայրենի «Լիակատար Բերականություն հայոց լեզվի» աշխատության 6-րդ հատրի 90-րդ էջում սեւեռվ սոխ-սակի վրա գրել է.

- «...գրաբար ուղղագրության բարեփոխելի կետերը հետեւյալներն են.
- 1. Բառավերջի է բաղաձայնից առաջ գրել է:
- 2. Բառամիջի օ գրել ո:
- 3. Է, եւ բաղաձայն դարձնել վ:
- 4. Բառավերջի անձայն յ գրել:
- 5. Բառավերջի յ գրել հ:
- 6. ոյ գրել ոյ եթե հնչվում է այդ դեպքում».

Ման ի՞նչ կասե՛ք, Տիկին եւ դարուններ: Ես ձեռք բերեցի ձեր լուսն: Թե՛ սեղանակ չե՛ք Աճառյանի այս աներկ-միտ եզրակացությանը: Եթե սեղանակ չե՛ք վաս է: Եթե սեղանակ ե՛ք բանի տեղ չե՛ք դնում էլ ավելի վաս: Հիմի գանձ այսօրվա հեղինակու-

րակել «Հին ուղղագրության անցնելը անուղղելի սխալ կլինի մեր մեկնույթի համար» ենթավերնագրով: Սա էլ ավարտվում է այսօր: «Նոր ուղղագրություն անմեծիկն չի խանգարել հայ մեկնույթի զարգացմանն ու հարստացմանը, ընդհակառակը, համասարած գրագիտության դասամեծերում մեծապես նդաստել է վերելին: Վերադարձը գրաբարյան ուղղագրության առաջացնելու է մեծ խառնակոթ իրադարձությունը: Այսօր ավարտվեցին:

Մասնադարանի գիտնականները, համերաժխություն հայտնելով հայ լեզվաբանության վասակա-եւս եւ ճանաչված մասնագետների, համալսարանական դասախոսների, ուսուցիչների եւ սրբափ մտածող բազմապարս մտավորականների հետ, բացարձակապես անհիմաս են համարում գրաբարյան ուղղագրության կիրառումը ժամանակակից լեզվի համար» («Պատմաբանասիրական հանդես», 1998, N 1-2):

Սա էլ սրբափեցնող ներգործություն չունեցավ մոլեռանդների տարածումը գլուխների վրա:

Գանձ Հայաստանի գիտությունների ազգային ակադեմիա: Այստեղ էլ հումանիտար գիտահետազոտական հիմնադրամիտներին բոլոր սօրենները, «Պատմաբանասիրական հանդեսի» եւ «Լրաբերի» խմբագիրներն էլ նրանց հետ, հրատարակել են մի հայտարարություն, որն ավարտվում է այսօր:

«Նոր ուղղագրությունը առանձին անհասների նախաձեռնությամբ չէ, որ կյանքի է կոչվել, այլ եղել է դասական անհրաժեշտությունը՝ թելադրված հայոց լեզվի ներքին օրինակաբանություններով: Հարկ է նեւել, որ նոր ուղղագրության դեմ ոսնձգությունները ոչ այլ ինչ են, եթե ոչ ամեն ինչ (անդեղ-ավերելու տխրահոյակ մոլորիչ դրսեւորում, այս անգամ արդեն լեզվի աստղաբեզում, որը ղեկավարված է վեճակներով մեծվի» («Պատմաբանասիրական հանդես»,

ուղղագրությունը ընդունուր նաեւ Արաբի Արաբի մեջ, փրկարար տի-սի ըլլար այնտեղ վերալույսին մոտեցող հայ դրոյութան: Հին ուղղագրության բարդություններում այդան ղվակարութան հետեւող փոքրաթիւ ազգակերտներն ալ Մերձուր Արեւելում, յանկարծ տիտի գտնուր, որ յասկապետ հեռացած է իր մայրենի լեզուի ուղղագրությունը», եւ իբրեւ եզրակացություն, «Փոխանակ Հայաստանի մեջ հին ուղղագրության անցնելու առաջարկին, անգամներ անելի առաւելութիւն ունինք, որ նոր ուղղագրութիւնը որոյեքուի ողջ հայութեան կողմէ» («Կանչ», Բեյրութ, 8 մայիս, 1999):

Հիմա ինչո՞ւ վարվենք, Եղեմյանին է՞լ արժանացնե՛ք հայրենադավ Վասակի բանաճանի: Ի՞նչ ե՛ք կարծում, Թոթոյան: Թե՛ք ղեկ է դասկանել (եթե ի վիճակի ե՛ք) դասկանելի վասակի տեր, դասկանելի տարիքի հասած նշանավոր գործիչ: Ամոռն էլ լավ բան է, չէ՞:

Ես մի բան եմ նկատել գրաբարյան ուղղագրության մոլազարները (ամեն բանի մոլորությունն էլ այդանելի է) այդ ուղղագրությունը կոչում են «մեծուրայան», «ավանդական», «դասական», բայց ոչ մի դեպքում չեն ուզում դրա բուն անունը՝ յայ «գրաբարյան»: Նոր ուղղագրությունն էլ կոչում են «աբեղյանական», «սովետական», «բոլշեւիկյան», բայց ոչ մի կերպ չեն ուզում կոչել դա իր բուն անունով՝ «աշխարհաբարի ուղղագրություն»:

Ինչո՞ւ: Կարծում եմ դա հենց այնպես է արվում: Ախարկում եմ: Այդպես է արվում, որովհետեւ եթե ասվի «գրաբարյան ուղղագրություն», ապա դրան կհետեւի մի տղար հարց, որին ոչ մի մոլեռանդ, միջնեւ անգամ ամենից մոլազարը, նույնիսկ Լեւոն Միրիջյանը չի կարող դասաստիսանել: Այդ հարցը հետեւյալն է.

- Ինչո՞ւ տիտի գրաբարի ուղղագրությունը դարձադրել աշ-

ցել այսօրն եղելի խոսքեր մայրենի լեզվի մասին:

Նույն Միրիջյանը «Ազգ» քերթի հունիսի 23-ի համարում հրատարակած «Յանուն ազգային միասնականութեան» հողվածը սկսում է այսպես. «Անցեալ սեղաններին կայացած Հայաստան-Արաբի համաձայն իւրովի հաստատեց «Մէկ ազգ, մէկ մեկնութիւն» կարգախոսը: Բնական է, որ առանձին երեւոյթներ չեն մոայլում ընդհանուր աշխոյժ, կառուցողական մթնոլորտը»:

Ինչո՞ւ է բնական: Համազգային դժբախտություն արագադրը բնական է կամ ընդամենն առանձին երեւոյթ: Հայաստան հայաթափվում է եւ դա չի՞ մոայլում «ընդհանուր աշխոյժ մթնոլորտը»: Ա՞յն էլ բնական է, որ ազգային գեղարվեստական մեկնութիւնը ձեռնից գնում է: Ա՞յն էլ չի մոայլում «կառուցողական մթնոլորտը», որ ամիսներ շարունակ աշխատավարձ չստացող մտավորականությունը (արհեստներ, գիտության աշխատողներ, արվեստագետներ, ուսուցիչներ, բժիշկներ...) կարիքի մեջ գալարվում է (ժամանակակից տեղիքով սասած «նվազում է»), իսկ գյուղացիությունը չգիտի ո՞ր ջուրն ընկնի... Ա՞յն էլ չի մոայլում «աշխոյժ մթնոլորտը», դարձնում, որ երեսներ լցվել է մուրացկաններով... Ա՞յն էլ «կառուցողական» է, երբ Հայաստանը մոլորում է աշխարհիս անճանաչելի երկրների շարքը...

Եվ սա՞՛ է ձեռն հայրենասիրությունը:

Բավական է, դարձնում: Չուր չի ասվել, կարծե՛ք Լեւ Տոյսոյն է՛ ստել, թե «հայրենասիրությունն անմիտան մարդու վերջին ադասարանն է»:

Եվ առհասարակ, Տիկին եւ դարուններ, բավական չէ՞՞ գուր տեղը ջուր եւ արյուն ողորել, ուղղագրական միասնության անվան տակ Արաբի տրամադրել հայրենիքի դեմ եւ ճամարակել «Յանուն ազգային միասնականութեան»:

Դրանից բացի ուրիշ բանուգործ չունե՞ք, Տիկին եւ դարուններ: Չբաղվեցե՛ք մի այլ, որեւէ օգտակար գործով, եթե տիտանի ե՛ք ի վիճակի:

Նիջագրային

ՏԿՆ Կարախանյան, Հայաստանի եւ ԱՄՆ-ի միջեւ դիվանագիտական հարաբերություններ են հաստատվել 1992 թ. հունվարի 7-ին: Ինչպե՞ս կրճատվա՞րեն հայ-ամերիկյան հարաբերությունների հիմնական փուլերը:

- Հայ-ամերիկյան միջոցառման հարաբերությունների ընդհանուր դասկարգումը կարելի է եւ յետք է ներկայացնել մի կողմից Օսմանյան կայսրության դատարան, մյուս կողմից՝ ԱՄՆ արդի արտաքին քաղաքականության խնդիրներն ու նոր ռազմավարական նպատակների համաձայնում: Այդ հարաբերությունների յուրահասկությունն այն է, որ մինչեւ վերջերս (այսինքն՝ մինչեւ միջազգային հան-

դիրները՝ իշխել կառավարական նավթի դատարաններին:

Այնքան ժամանակ, քանի դեռ Հայաստանը կիրառված չէր Հարավային Կովկասում ԱՄՆ-ի աշխարհաբարձական վերոնշյալ դերը, իմ կարծիքով, կարողանալի 1992 թ. սկսած հայ-ամերիկյան հարաբերությունների երկուրդ փուլը:

- Հայաստանը լավ հարաբերություններ ունի եւ Ռուսաստանի, եւ Իրանի հետ: ԱՄՆ-ը լավ հարաբերություններ է դառնում Թուրքիայի հետ, որն իր հերթին դիվանագիտական հարաբերություններ չունի Հայաստանի հետ: Հայ-ամերիկյան երկխոսության շրջանակներում այս իրողությունը խոչընդոտ չէ՞:

Ո՞րն համարում է քաղաքական երկիր Անդրկովկասում Վաշինգտոնի քաղաքական եւ սենսազիան հետաքրքրությունների համաձայնում:

- Ընդհանուր առմամբ, այո: Սակայն, գրեթե անհնար է Հայաստանի եւ ԱՄՆ-ի միջեւ հաստատել դիվանագիտական գործընկերություն հաշի առեւտրով Վաշինգտոն-Երևան հարաբերությունների «դառն ճեմարանությունը»: Վերջիվերջո, երկու դեպքերում էլ փոխհարաբերությունները չեն կարող դառնալ լիարժեք մի երկրի կողմից մյուսին մարդասիրական եւ ֆինանսական օժանդակության չափով: Երկուրդ հարաբերություններ հաստատելու գործում անհրաժեշտ են առա-

Հայաստանն իբրեւ ԱՄՆ արտաքին քաղաքականության «բազմաուղղվածության» ցավիղ

«Ազգ» հունիսի 28-ի համարում անդրադարձել էր հայ-ամերիկյան հարաբերություններին ներկայացնելով ՀՀ ժառանգական արտաքին գործեր նախարարության տեսակետը: Այսօր ներկայացնում են Ռազմավարական եւ ազգային հետազոտությունների հայկական կենտրոնի տեսակետը: Թերթի թղթակից Թարուշ Հակոբյանի գրուցակիցը ՌԱՀԿ ԱՄՆ եւ Մեծ Բրիտանիայի խնդիրների գծով փորձագետ Աղավնի Կարախանյանն է:

ություն կողմից Հայաստանի անկախության ծանաչումը) մեծ չէին կարող խոսել Վաշինգտոն-Երևան ուղղակի կապերի մասին, այլ սահմանափակվում էին՝ հետեւելով ամերիկյան արտաքին քաղաքականության այն հայեցակետերի զարգացմանը, որոնք այս կամ այն կերպ առնչվում էին Հայկական հարցին եւ Արեւմտյան Հայաստանի քաղաքական ծակասագրին:

Միացյալ Նահանգները հայերի հետ կապված քաղաքական որեւէ քայլ չունեն, իսկ Հայկական հարցն ինքնին ԱՄՆ-ի ռազմավարության եւ համադրովիկ հետաքրքրությունների տեսանկյունից որեւէ արժեք չէ ներկայացնում: Այս շրջանը կարելի է ժայթակապաբար համարել հայ-ամերիկյան հարաբերությունների առաջին փուլը:

Հայաստանը սկզբունքորեն ԱՄՆ ազգային առաքնախորհուրդների ծայրամասում է եւ ԱՄՆ արտաքին քաղաքականության համար երկուրդական ուղղվածություն է ներկայացնում: Պարզ ասած, ԱՄՆ-ը Հայաստանին համարում է «կրկն գործընկեր», որին ղեկ է օգտագործել Ռուսաստանի ազդեցությունը սահմանափակելու եւ, հնարավորության դեպքում, նրան Անդրկովկասից լիովին դուրս մղելու համար: Այդ ժամանակվա Վաշինգտոնյան վարչակազմը ջանում է, որ Հայաստանը վարի հավասարակշռված, Ռուսաստանից եւ Իրանից անկախ արտաքին քաղաքականություն: Այսինքն՝ Հայաստանը ԱՄՆ-ի համար հետաքրքրություն է ներկայացնում միայն մեր սահմանափակում ամերիկյան արտաքին քաղաքականության առանձին խնդիրներ լուծելու համաձայնում:

Եթե սառած, նույն կերպ կարելի է ընտրազգել նաեւ արդրեքանա-ամերիկյան ներկայիս հարաբերությունների էությունը: Պատահական չէ, որ դեռ 1995 թ. Արդրեքանում ԱՄՆ-ի դեսպան Ռիչարդ Կոլարիչը հայտարարեց, թե դարաբար խաղաղարար գործընթացը դադարում է իր հրահրությունը, սակայն այն չափով, որչափով դադարում են ԱՄՆ-ի համար առավել հրատարակյալ

- Ամենեւի՛ն: ԱՄՆ-Հայաստան հարաբերությունները նվազագույն ջանքերով Վաշինգտոնին խոսք աշխարհաքաղաքական օգուցներ են բերում Իրանի եւ Թուրքիայի նկատմամբ Վաշինգտոնի ռազմավարական դիրքերի ամրապնդման առումով: Այսպես, օգտագործելով արտաքին քաղաքականության «բազմաուղղվածությունը» սկզբունքը, ամերիկյան դիվանագիտությունը մի կողմից ժառանգում է ՆԱՏՕ-ի դաճակակից «Թուրքիային» վերջինիս դաճակակից համակարգի շարժումը դադարեցնելու համար, մյուս կողմից՝ զիջակցաբար յետնաձգել է սալիս Հայաստան-Իրան կապերը՝ որոշելով կովկասյան ողջ սահմանափակում, ապա եւ կենտրոնական Ասիայում նույն Թուրքիայի քաղաքական, սենսազիան եւ ռազմական ծավալումը զստող գործոն: Պատճառներից մեկն էլ հենց սա է, որ Վաշինգտոնում ավելի ու ավելի ակնհայտ է դառնել նրա դիրքորոշման մեղմացումը Իրանի նկատմամբ եւ հակառակը:

- Բայցեւայնդե՛ս՝ ԱՄՆ-ը Հայաստան

վել հասուն քաղաքական եւ սենսազիան նախադրյալներ, որոնք այժմ հայ-ամերիկյան հարաբերություններում բացակայում են:

Հնարավոր է, որ իմ փաստարկներին զանազան չափերով համաձայն: Սակայն ես որոշեալ ԱՄՆ հիմնախնդիրների մասնագետ, Չեր հարցերին մոտենում եմ ոչ թե հայկական, այլ ամերիկյան կողմի տեսանկյունից:

Ինչ վերաբերում է Հայաստանի «ամերիկյան» քաղաքականությանը, ապա ես լիովին համաձայն եմ այն հիմնական սկզբունքներին, որոնք ժառանգական են երևան դրել է իր արտաքին քաղաքական ուղեգծի հիմունքով հետ. անհրաժեշտ է հիշել, որ Հայաստանի նկատմամբ իր քաղաքականությունը Վաշինգտոնը կառուցում է՝ հաշի առնելով նրա դեպքում հոգեկերտվածի առանձնահատկությունները, նրա՝ որոշեալ իր արտաքին քաղաքական գործընկերոջ, մտածողության շրջանառությունը: Այդ իմաստով արտաքին քաղաքականության գործերում Հայաստանի հարցը ուղղակի կախվածություն մեջ է ոչ միայն քաղաքական գործընկերների հոգեկերտվածի հաշի առնումից, այլեւ սեփական մտածելակերպի փոփոխությունից: Սեփական աղոթագրով օտար վան չեն գնում:

- Ի՞նչ ակնկալիքներ կարելի է ունենալ նախագահ Զոլարյանի ԱՄՆ կատարած այցից:

- Կարծում եմ, սա երկուրդ հարաբերություններում այն եզակի հնարավորություն է, երբ այցն առավել անհրաժեշտ է Վաշինգտոնին, քան Երևանին: Կարծում եմ, իշխանության գլուխ կանգնած ժողովրդավարները կիրեն հնարավորինս օգտագործել Զոլարյանի այցը նոյեմբերին կայանալի նախագահական ընտրություններում ԱՄՆ հայկական համայնքի ծայրերը բաժնելու համար: Մնացած խոսակցությունները՝ ԼՂ հակամարտության կարգավորում, Հարավային Կովկասի երկրների միջեւ սենսազիան համագործակցությունն են այլն, կարենություն կունենան Սոխակ սահմանափակումից ընտրությունից հետո:

Բրազիլիան փորձում է արդիականացնել օդուժը

Բրազիլիայի ռազմաօդային ուժերի օդուժը կառուցված են, քանի որ թռիչքները դասարելու հնարավորություն գրեթե չունեն: Օդանավերի կեցից ավելին գամված է հողին, քան թռչելու միջոցներ չկան: Ամենաարդիական ռազմաօդանավերը իսլաբրազիլական AMX-ները վերջին տարիներին գրեթե լիով կազմով կանգնած են Սանա Կրուզի ռազմավայրում ստեղծված ծածկերի սակ: Ամերիկյան հնացած F5 կործանիչների եւ ֆրանսիական «Միրաժների» օդուժներն արդեն մոռացել են օդային մենասարս նմանակող վարժանքները նրանց սարկական թռիչքամների թիվը 60-ից չի անցնում: «Պուեն» հանդե-

սը սեղեկացնում է, որ հնացածության ժառանգով թռիչքային սահմանափակումներ ունեն նույնիսկ Ամազոնի ավազանում մասակարարման կամ փրկարարական աշխատանքներով զբաղվող «Բուֆալո» եւ «Ֆերկուլես» խոսք փոխադրական օդանավերը: Սարիին չեն անգամ կառավարության օդային փոխադրամիջոցները:

Բյուրեղի տեսական անբավարարությունը հանգեցրել է այն բանին, որ անորոշի օդանավերի եւ էլեկտրոնային դաստիարակների ժամանակակից քաղաքական օդուժը հնացած է, չունի բարձր տեխնոլոգիական սարկարումներ, թռիչքի նմանակիչներ, իսկ վարժանքի ծամերն անբավարար են: Ինքնաթիռի

համանասար դառնալուց հետո օդուժը կաստրոնն այլեւ չեն թռչում: Համանասարներն ստիպված են լինում ամսական մի քանի օրով արձակուրդ ուղարկել անձնակազմերին, որոնք սնունդի, էլեկտրականության, հեռախոսի ծախսերի խնայողություն անեն:

Այս անմիջապես քաղաքական օդուժի գլխավոր հրամանատարի վերջին զեկուցարանում: Իրավիճակը նախագահ Կարդոսոյին օրերս ստիպեց հավանություն տալ օդուժի վերահանդերձավորման ծրագրին, որով նախատեսվում է 12 տարում, 3 մլրդ դոլար հատկացնել վերազինմանը:

Պ. Բ.

Վլադիմիր Պուտինի վարկանիշը համեմատաբար իջել է

Մակայն ՌԳ նախագահը շարունակում է մնալ ամենաազդեցիկ քաղաքական գործիչը

Ռուսաստանի նախագահ Վլադիմիր Պուտինը սոցիոլոգիական ամենաազդեցիկ քաղաքական գործիչը արդյունքներով շարունակում է մնալ այդ երկրի ամենաազդեցիկ քաղաքական գործիչը վարչապետի դասումն սահմանելուց ի վեր: Վերլուծաբանների կարծիքով, Պուտինի վարկանիշը կտասիդանվի, քանի դեռ համաշխարհային ռուսական նավթի գները բարձր

հասարակական կարծիքը երկար ժամանակով հնարավոր չէր դադարեցնել ՉԼՍ-ների ակտիվ քաղաքականությունը: Ռուսները, ակնհայտ է, գոնե վերջին երկու ժամանակներից ծանր դասություններ են մարդկային կորուստներ են կրում Չեչնիայում: Այսպես արևմտյան Ռուսաստանի նախագահի վարկանիշը կրկն անկում կարող է:

Նակվում են չափազանց բարձր մնալ: Ռուսաստանի սենսազիան ամեն ուղղակիորեն կապված է հենց էներգետիկների արտահանումից (2000 թ. դեկտեմբերի ծախսային մասը հաշվարկվել է նավթի մեկ տոննա 19 ԱՄՆ դոլար միջին վաճառումով, մինչդեռ սարկակցից միջազգային ռուսական մեկ տոննա գինը բարձրացվել էր միայն 28-30 դոլարի սահմաններում), Ռուսաստանը նավթի միջազգային ռուսական առաջնությունը առումով աշխարհում գրավում է երկուրդ հորիզոնականը: Վերլուծաբանների կարծիքով, Պուտինի բարձր վարկանիշը դառնալով մեկ այլ ոչ դաճակակից կարծիքով հանգամանակով Չեչնիայի դասարկումը: Եթե 1994-96 թթ. ռուս-չեչենական առաջին դասարկումը ժամանակ ռուսների 90 տոկոսից ավելին կենտրոնացնում էր էլիտի չեչենական քաղաքականությունը, ապա այսօր ռուսների ռուս 90 տոկոսը, այդ թվում եւ մասկոնականության ճնշող մեծամասնությունը, արդարացի է ճիշտ է համարում Չեչնիայում իրականացվող հակաառաջնական գործողությունը: Մակայն

Չեչնիականությանը եւ ազդեցիկությանը Պուտինին հաջողում են ՌԳ նախագահի աշխատակազմի դեպքում, «գործ կարգից» Ալեքսանդր Վոլոցինը, ՌԳ վարչապետ Սիլվանո Կասյանովը, ապա միանգամից երեւ օլիգարխներ Բորիս Բերեզովսկին, Ռոման Աբրամովիչը եւ «Մեդիա-Մոսկ» ղեկավար Վլադիմիր Գուտինսկին: Առաջին տասնյակն ավարտում են ՌԳ կենտրոնական բանկի նախագահ Վիկտոր Գերաշենկոն, «Գազարդի» նախագահ Ռեմ Կյախիբեյը, Ալեքսանդր Մամոնովը եւ Անվանագրության խորհրդի քարտուղար Սերգեյ Իվանովը: Մակայնի քաղաքական Լուսկովը 12-րդն է, Գուտինսկին խոստովակ Սելեզնյովը 15-րդը, ժառանգության նախարար Սերգեյ Լուրցովը 18-րդը, Մակայնի եւ համայն Ռուսիոն ժառանգ Ալեքսի Իլ-ը 19-րդը:

Հանկուսական է, որ էլիտի հրաժարականից հետո ՌԳ առաջին նախագահի դասը Տասնյակն Գյայենկոյի անունը դուրս է մնացել Ռուսաստանի ազդեցիկ եւ հեղինակավոր գործիչների ցուցակից:

Ռ. Ս.

ԱՄԵՐԻԿԱՆ ՄԱՍՈՒՆ

Փրկեցե՛ք հնարարյան արվեստը թուրքական ջրամբարից

Վերոհիշյալ վերնագրով Քիլիկենդի (ԱՄՆ) արվեստի թանգարանի սեփական Քեթրին Լի Ռիդը «Ուոլդ սթրիթ Ջուրնալ» հեղինակավոր թերթի հունիսի 28-ի համարում անհանգստություն է հայտնում անհամար մեծ գանձերի առիվները կորստի առնչությամբ, որն անհուսալից է ընդհանրապես իր արդարացի այն դասառով, որ թուրքական կառավարությունը չի ցանկանում հետազոտել Չյուզյան հնարարյան ծառայությունները հուշարձաններով հարուստ քաղաքի մտակալում մի ջրամբարի կառուցումը:

Ամբողջ սարածից ջրի հեղեղմանը ենթարկելու դրեքությունն առավել սրվում է, գրում է նա, քանի որ Թուրքիան չի հայցում միջազգային օժանդակություն այդ հարցում, մինչդեռ իրենց արդարացի ման օժանդակություններն ավանդական են դարձել աշխարհում: Չեչնիակն Աստանի (Եգիպտոս) ջրամբարի օրհանակն է բերում, որի կառուցումը ստանում էր հեղեղել հուշարձաններով հարուստ Լուսիայի ամբողջ սարածից:

Թուրքիան չի օգտվում նաեւ միջազգայնորեն ընդունված մեկ ուրիշ հնարավորությունից, այնուհետեւ գրում է Լի Ռիդը եւ բացատրում, որ նման դեպքերում քաղաքագիտ կողմը կարող է մի քանի հնություններ նվիրել համաշխարհային ծանաչման արժանացած թանգարաններին՝ փոխարենը սահմանված նրանց ուղարկած երկրաբան-հնագետների օժանդակությունը: Նման փոխհամաձայնեցված մոտեցումը, եզրակացնում է թանգարանի սեփական, քաղաքական կյանքի ոչ միայն Թուրքիայի, այլեւ միջազգային հասարակայնության համար, քանի որ այդ հարսությունները ոչ միայն կուսումնասիրվեն փորձառու մասնագետների կողմից, այլեւ փոխադրվելու կարող են կրթական և պատմական թանգարաններին համար: Թե՛ Թուրքիան նորարարություն են ազդեցիկություն հանդես բերելով ցանկանում է միայն իրեն վերադառնել իր սարածումը գնվող մակարանային հարսությունների ծակասագիրը, վերջում հարցնում է հողվածագիրը:

Ս. Օ.

Մահացավ Վահե Օշականը

Վախճանվեց բանաստեղծ և հայերի մշակութային գործիչ Վահե Օշականը՝ արեւմտահայ հայրենի գրականագետ և հասարակական գործիչ Հակոբ Օշականի որդին։ Այս առիթով ՀՀ Նախագահ Ռոբերտ Յոչարյանը ուղերձ է հղել Վահե Օշականի ընտանիքին և իր ցավակցությունը հայտնել Օշականի հարազաններին ու նրա արվեստի երկրորդական գործիչներին։ Վահե Օշականի բազմաթիվ ստեղծագործությունները, հրատարակյալ, բարձրարժեք և գրականագիտական գործունեությունը զգալի հետք են թողել հայ իրականության մեջ։

Մպատվում է հեռախոսային Միշել Արաքը օգոստոսին կայացելի հայաստան

Փարիզի Մեն ժազ փողոցի խայտերում, Սուրբնի համալսարանի ու Լոս Դամ սաճարի մեծակայան գեմվող ֆրանսիական արվեստի ու մշակույթի օրհաններից մեկում է գեմվում արվեստի ու գեղարվեստի նշանավոր «Arcima» ցուցասրահը։ Մեծակայանը Միշել Արաքը, ֆրանսիական հաղափառությանը, այժմյան արվեստում հանրահայտ արվեստաբան է ու ցուցահանդեսների կազմակերպիչ։ Նրա ընդհանուր փառքի գեղանկարչության աշխարհը ծանոթանում է «երոզ աշխարհի», մշակութային արժեքներին։

Որոշ ֆրանսիացիների նախկին և այժմյան ջանքերով, առաջադեմ հաղափառ գործիչ, մշակութային, արվեստաբան Միշել Արաքի երազանքն էր լինել Արաքյան լեռնաշխարհում։ Նրա այցելությունը Հայաստան ժողովուրդի ու ներքին անցյալ սարվա աճանքը, սակայն Փարիզում ժողովուրդի ու ներքին փոքրիկ մեծադեմ վնասվեց հայաստան գործիչի տունը։

Եվ այդ հեռավոր Միշել Արաքը «Arcima»-ի սեփականատեր ժողովուրդ է ոչ միայն այցելել Հայաստան այլև հայկական գեղանկարչության վարժարանի ստեղծա-

գործությունների մի շարք ցուցահանդեսներ կազմակերպել Փարիզում, Լիոնում, Մարսելում, Վալանտում և այլուր։ Միշել Արաքը երեւան կոմանդի օգոստոսի սկզբին ու հանդիպումներ կունենա Հայաստանի գեղարվեստի գործիչների հետ, կայցելի ցուցասրահներ ու քննադատներ։

Միշել Արաքը նաև Մեթյան Փարաբանովի արվեստի մեծ երկրորդականից է, և իր երազանքներից մեկն է լինել հայ կինոյի ու արվեստի մեծ գործիչ տնայնապետը։ Ֆրանսիացի-այժմիցի արվեստաբանի ժողովուրդից մեկն է նաև լինել Վրաստանում և Կենտրոնական Ասիայում, որտեղ մինչև այսօր էլ գործում են հայկական ժողովուրդի գաղթականներ։ Այնուամենայնիվ, Հայաստանի ու ներքին սիրտը, հայ գեղանկարչների հետ կառուցողական ստեղծումը, ֆրանսիացիության և ֆրանսիական մշակութային մեջ աղյուսակալ հայտնաբերելու պայմաններում կարելի է կրկին իրականացնել երեւանում բացվելի «Arcima»-ի հասուն մասնաճյուղի միջոցով, որն իրականացվելու է Միշել Արաքի Հայաստան այցելության օրերին։

ՀԱՐՈՒՄՆԱԳՅՈՒՆ

Պարի թեւով թռչողները

Պարսիյն ակումբների բաց առաջնությունն միմիայն երեխաների մասնակցությամբ

Թեւեյան կենտրոն անցած կիրակի ողողված էր երեխաներով։ Երանիկ ու հուզված, դարսահանդեսային հիասթափ զգեստներով նրանք այդ օրը եկել էին դարձելու ավելի ճշգրիտ մասնակցելու «Ռիթմ» դարսային ակումբի կազմակերպած բաց առաջնությանը։ Նրանք այդ օրը դարձել էին ոչ միայն մրցակիցներ, այլև ծնողների, բոլոր նրանց համար, ովքեր սպասում էին իրենց հաղթանակներին։

Ավելի քան երեք ժամ ետևած մրցույթն իսկական տոն դարձավ մասնակիցների ու հանդիսատեսի համար։ Եվ որովհետև և լաիսիաներից հարազանների վարձ էր իմրուկվազցիոն ցուցադրումը, սանգոյի և վիեննական վալսի հնչյուններից ներթափանցող մի կատարումները հանդիսատեսին ոչ մի բան «թույլ չէվեցին» ծանոթանալու։ Իսկ լավագույնից ու սպասումների բարձրակետը, բնականաբար, մրցույթի ավարտ էր, երբ հայաստանցիները սարքեր տարաբան խմբերի հաղթողները։ Պարուսույցների հաղթողները կարողանան զգուշացնել նրանք կանգնած էին դարձելու ծնողներին, իսկ կրթիչ մանկական ջանասիրությանը վաստակած մեդալը։ Հաղթողների թվում վառ տղամարդկանք թողնեցին հասկալի մի ֆանի զույգեր Լեւոն Հովհաննիսյանն ու Հասմիկ Խաչատրյանը, Գրիգոր Արյանն ու Լիլյա Թադևոսյանը, Գեղամ Սահակյանն ու Արիստես Սասրյանը։

Մրցույթից հետո գրուցեցին «Ռիթմ» դարսային ակումբի նախագահ Արա Մխչյանի հետ։ Ներկայումս մի ֆանի սասնյակ սան ունեցող այս կազմակերպությունը գործունեության առաջին հայերն արել է դեռևս 1988-ից այն ժամանակ հանդիսանալով Հայաստանում հիմնադրված առաջին և միակ դարսային ակումբը։ Այնուհետև ակումբների թիվն ավելացավ, և հիմա դարձել է բազմաթիվ են, սակայն «Ռիթմը» շարունակում է մնալ յուրաքանչյուր ուրուցիական առաջին երկրորդականից այստեղ է արել երեքնի սաների մեծ մասը, ովքեր հիմա արդեն արհեստավար են և իրենց օգնականներն ծանալված նրանք արդեն դասավանդում են այս ևս ուրիշ ակումբներում։ Պարուսույցներից մեկը երիտասարդ էղվարդ Սարգսյանն, օրհնակ, միջազգային մրցանակակիր է։

իմ սերունդը լավ է ծանալում նրան։ Օժտված երաժշտական բնատուր տաղանդով Սիմոն Տերյանը Շառլի երգերի անգլուզական կատարողն էր Հայաստանում և, ինչպես դա հաճախ է դասախոս մեզանում, նա նույնպես, իր-

իմ սերունդը լավ է ծանալում նրան։ Օժտված երաժշտական բնատուր տաղանդով Սիմոն Տերյանը Շառլի երգերի անգլուզական կատարողն էր Հայաստանում և, ինչպես դա հաճախ է դասախոս մեզանում, նա նույնպես, իր-

րե երգիչ, այդպես էլ մնաց չհասկացված ու չգնահատված։ Հանուն Շառլի, որին դասուցում է, նա սիրեց և որևէ կարող էր ֆրանսերեն սովորեց, ավելի ծիծե՛ Ազնավուրի երգերում հանդիպող ֆրանսերեն բառերը, և Շառլ էր արատանում... իր չիմացած ֆրանսերենով... այդպես է ասել Ազնավուրը Սիմոն Տերյանի մասին։ Ավելի բարձր գնահատականը ո՛րն է։

Ավելի բարձր այն էր, ինչ այս երկու-երեք օրը կատարվում էր Հայաստանում, այն, ինչ կատարվում էր Երեւանում «Արամ Խաչատրյան» համերգասրահում, բախում, երբ հազարավոր մարդիկ եկել էին հրաժեշտ տրու կյանքի 57-րդ տարում այս աշխարհի հետ լալը կտրած արվեստագետին։

Սենն ֆան սարեկան չեն լինի այլևս, եթե արդեն 40, 50, 60 տարեկան են։ Բայց նաև հիշողություն ունենալ, չէ՛։ Ու ֆանի ունենալ այս հիշողությունը, ֆանի դեռ սերը, հավատը, հույսը կան մեր մեջ, ապա Սիմոն Տերյանի հետ միասին միտ է կարծեմ մեր լուսավոր օրերը։

Ողորմի եզ, վարդես։

Ս. Գ.

հնա, այս դարձողովի ժամանակներում, ամեն մեկն ամեն ժամ, ամեն վայրկյան ինչ-որ մեկին, ինչ-որ բան կորցնում են։ Ու, Աստված յանի, սովորում են կորուստներին։ Բայց լինում են կորուստներ, որում ամեն մեկն իրեն մե-

փարիզյան բոհեմն այնքան սարսփելի ու մարդասպան չէ, որ ֆան սարեկան այլևս չեն լինի, հասկացանք, որ կարող է ամեն ինչ վերջացալ, երբ սերն է մեռնում... Այս ամենը մեզ համար երգեց Սիմոն Տերյանը, երգեց Ազնավուրի ֆրանսերեն

Մենք ֆան սարեկան չենք լինի՞ ալլեալ

Գուսգ Սիմոն Տերյանը

ղավոր է զգում։ Մեղի այս գիտակցությունն ունեցանք նաև հուլիսի 1-ին, հանգեալ ի Տեր Սիմոն Տերյանը։ Այսօրվա կամ որեւէ այլ անցողիկ ժամանակներով աղոթող որեւէ մեկին զուցե այնքան խոր ցավ չդաստնայի այս կորուստը։ Բայց երեւել «Արամ Խաչատրյան» համերգասրահին զալիս 60-70 տարեկան բնականորեն երաժշտության սիրահարները, բազմապատկար մարդիկ, ովքեր ժամանակին զոհ են 13 տարի Սիմոն Տերյանին տեսել էին ընդուն, նրա համերգների օրերը տոն համարել։ Այդ տարիներին աշխարհը մեծ երգիչներ էաս ուներ, բայց ինչպես ասում է Լուսինայի երաժշտության մեծերից մեկը Կոստանդին Օրբելյանը, «գրեթե մեկուկես սասնայակ Սիմոն Տերյանի ժամանակն էր»։ Այն ժամանակ, երբ արտասահմանյան էաս ու էաս մեծ երգիչներ դարձապես չէին կարող մեծել Սովետական Միություն կոչվող տարածքը, և նրանց ծայրագույնություններն էին միայն հայերի մեջ, երբ հայագրի Շառլ Ազնավուրի մոտից մինչև որոշ ժամանակ արժեքված էր այս փակ զոհին, Սիմոն Տերյանը մեր բնօրին հնչեցրեց Ազնավուրի երգերը։ Սենն իմացանք, որ

նով, ու բարձրագույն կարի չզգացվեց բնավ։ Սիմոն Տերյանի Ազնավուրը հայերեն էր, հայերից։ «Ես ոգեւորվել եմ այն մարդկանցով, ովքեր դասուցել են Ազնավուրին։ Առաջին հերթին՝ Սիմոն Տերյանով։

Մեր ժամանակների Այգեկցին

Ռոբերտ Կարայանի նոր գիրքը

Հայաստանի գրողների միության «Նախնական» մարտական տարածքի ունեցալ Ռոբերտ Կարայանի «Կուժն ու կուլան ինչո՞ւ կուլան» նորագույն առակների գրի ընդհանրեցը։ Գրի խմբագիրն է փորձառու և եռանդալ Արգաշ Ափրիկյանը։ Նրա ոգեւորող և բնութագրիչ խոսքից հետո հանդես եկավ նշանավոր գրականագետ, բանասիրական գիտությունների դոկտոր, որոշիչոր Անակ Արզումանյանը։ Նա հանգամանորեն վերլուծեց և արժեալորեց հանրահայտ առակագրի մեր գրականության համար երեսուրդ հանդիսացող նոր գիրքը։ Ըստ գրականագետի, բազմադարյան հայ առակագրության անդամանում Ռ. Կարայանը ամենաբարձրն է։ Նրա ստեղծագործությունների գեղարվեստական արժանիքների դասակարգում, սիրված առակագրին, իրավաբան, գնահատում են որոշեալ մեր ժամանակների Այգեկցի։ Այստեղ սեղին է մեքերել որոշիչոր Անակ Արզումանյանի 1997 թ. Լուս Արթուրյան հրատարակած Ռ. Կարայանի գրի մասին արժեալորող խոսքը։ «Ներկված անհասների, կյանքի և անարդարությունների դասակարգումն է Ռոբերտ Կարայանը։ Նրա «Առակների ցավեր հան» ստվար ժողովածուն, անդաման երեսուրդ է հայ առակագրության անդամանում...»

դասուցումն ու նորաստեղծ ժողովրդական խաղիկները, իմաստասիրություններն ու երկտող առակներն, սրամիտ է-միգրանները։ Բոլոր այդ ստեղծագործություններում տրվում են հայրենասունչ մար ամենամեծ, դեպքեր բժշակներն է։ Այդ չարի դեմ անողորմ դաշտում հեղինակը երազում է մնալ առանց առակի միայն թե չար դասակարգի գլխավոր, խոթալ չխնայ։

Ռ. Կարայանը ծանալված հեղինակ է թե՛ մայր հայրենիքում, և թե՛ սփյուռքում։ Անդադարադասյան «Փրկություն» և «Լեռները ծաղիկներ չեն վաճառում» վեպերը ծանալում են քերել հեղինակին։ Հայրենասիրական-հաղափառական գաղափարասիրությանը տոգորված գրական այդ գործերը, դրանցում դրսևորված գեղարվեստական արտահայտչական դասակարգությունն ու վարդեսությունը հաստատում են, որ հանձնի Ռ. Կարայանի մեր գրականությունն ունի տաղանդալ անհատներ, որի նորանոր ստեղծագործություններն սիրով սպասում են ընթերցողները։ Այստեղ արժեք մեքերել գրականագետ, արժանախիշակ Վազգեն Մնացականյանի բնութագրական խոսքը Ռ. Կարայանի «Փրկություն» վեպի առիթով։ «1983 թ. ոչ թե հրատարակվել, այլ լույս է տեսել լույսի արժանի գիրք...»

«Կուժն ու կուլան ինչո՞ւ կուլան» առակների ժողովածուի ընդհանրեցին Երվանդը ունեցան մեծանուն լեզվաբան, ակադեմիկոս Գեորգ Ջահուկյանը, գրող, լրագրող Հրայր Մաքեռայանը, բանաստեղծներ Բ. Տանյանը, Թ. Բոլորյանը և ուրիշներ, ովքեր ըստ արժանի գնահատեցին Ռ. Կարայանի գրական նոր վաստակը։ Իր ամունում ընդհանրեցին փայլ ու շուր հաղորդեց հանրամասն դերասան Ազատ Գառաբաբայանը հեղինակի իմաստասիր առակների արտաստությամբ։ Գրողի դուստր Մարիեն Կարայանը ոգեւորությամբ հնչեցրեց սիրելի հայրիկի «Թե ես ընկնեմ...» հայրենասիրական բանաստեղծությունը արժանալով լեզվագետ սրտի մասնակցների ջերմ ընդունելությանը։

Մեծանի և գնահատելի խոսքեր ուղղվեցին գիրքը ծեսալորողին հանրահայտ նկարիչ, գրաֆիկայի վարդես Հերիկ Սամալին։

ՀԱՐԻՆ ՏԱՅՐԱԳՆՅԱՆ, Հայաստանի Հանրապետության վաստակավոր լրագրող

«Կուժն ու կուլան ինչո՞ւ կուլան» ժողովրդական խոսքով գիրքը ամփոփում է հեղինակի նորագույն առակներն ու երգիծական դասակարգումները, մանրա-

գրողի և հրատարակչության ցավն ու տառապանքը, լուսաստան սերն ու հավատը, հայրենիքի ճակատագրի հանդեպ։ Այդ գործերում Ռ. Կարայանը հասել է ասելիքի դասական սեղանության։

Ժամանակին Ռ. Կարայանին փայլուն առաջադեմ խոսքացել էր այդ մեծերը Ավետիսի Իսահակյանը, Ամենայն հայոց կաթողիկոս Վազգեն Առաքինը, Պարույր Սեւակը, Հովհաննես Հիրազը, ակադեմիկոս Ռոբերտ Տարայանը։

Արգաշավոր գրական երկար ուղի է անցել Ռ. Կարայանը, հրատարակել է իր բանաստեղծություններով, վիպեղ և վեպեր, վիպակներ։ Նրան ծանալում և գնահատում են նաև որոշեալ ազգացավ ինդիվիդուների կրակոն հրատարակչություն։ Անհանգիստ և աննահանգ, ընթրաս հեղինակը խոստովալ է մարդու ողբերգության, հոգեկան դրամայի հիմնախնդիրներին։ Ռ. Կարայանի ստեղծագործությունները սովորական չեն, դրանք վաստաքեր են մեր ժամանակի մարդու, ժողովրդի ծեղում։ Զարդ առակագրի հա-

ստորային դարերի միջազգային ֆեդերացիայի կազմակերպած աշխարհի բաց առաջնությանը նա գրավել է 6-րդ տեղը։

Սակայն միտ չէ, որ հաջողվում է հավասար արդյունավետությամբ համարեցել կատարողի ու մանկավարժի մասնագիտությունները։ Սովորաբար ընտրում են մեկը կամ մյուսը։ «Ըստ իմ մանկավարժի գործն ավելի դժվար ու դասասիրանասու է ասում է Արա Մխչյանը և իմնավորում, կատարող կարողացածի չափով սիրադասում է իրեն և դասասիրանասու է միայն իմն իր համար, իսկ մանկավարժը բոլոր այն երեխաների, որոնց հետ աշխատել է։ Կա ես մի կարեւոր հանգամանակ, մանկավարժությամբ զբաղվող դիտի նաև ունենա մանկավարժի խոսունված։ Սենն մանկավարժությամբ զբաղվելու հնարավորություն ընծեռում են բոլոր ցանկացողներին, իսկ կարծ ժամանակ անց «զսում» են բողոքելով միայն մանկավարժի ծիր ունեցողներին», դասում է մանկավարժական բազմաձայն փորձ կուսակալ Արա Մխչյանը։ Նա, ի դեպ, դասավանդում է նաև իս Արտյանի անվան մանկավարժական ինստիտուտի դարձվեստի ամբիոնում։

Լավագույն դարձելու համար լավագույն սարիքը ո՛րն է։ Իմ հարցին «Ռիթմ» ակումբի հիմնադիր դասասիրանում է «երբեք չես կարող միանգամայն ժամը սարի չեն ծանալում»։ «Դասասիրան չէ, որ դարսային մրցումները կազմակերպվում են ևս հինգ, ևս տասնութեղ, ևս ֆառասուն տարեկանների, բոլոր սարիային խմբերի համար, չէ՛ որ երբեք չգիտես ով երբ է լիարժեքները»։ Իսկ ինչ վերաբերում է մանկավարժական առաջնությունների կազմակերպման հանձնարարությանը, ապա, Ա Մխչյանի կարծիքով, ամենից մարտադիր չէ, որ մրցույթներ կազմակերպվեն սարի մեկ։ Դրան կարող են անցկացվել ցանկացած ժամանակ, հենց որ անհրաժեշտություն է առաջանում երեխաներին ոգեւորելու, մարզական առունով զգաստացնելու և առաջ մղելու։ Մրցույթն ամենաբարձրագույն ինտությունն է, որն ի ցույց է դնում երեխայի մասնագիտական աճն ու դասարտյոցի աշխատանքի ուղակը։

Ա. ԴՈՒՍԱՅԱՆ

Վլադիմիր Վոլչկովի անակնկալը

Շարունակվում է «Մեծ սաղավար» ցարի երրորդ մրցաշարը Ռիմբուրգի մարզադահլիճում:

Թե՛ սղավարկանց, թե՛ կանանց մրցումներում համարյա բոլոր ուժեղագույնները շարունակում են Պայաբը: Իհարկե, կան նաև անակնկալներ:

Տղամարդկանց մրցաշարի ամենախոշոր անակնկալը բելառուս Վլադիմիր Վոլչկովի հիանալի խաղն է: Երեսասարդ թեմիսիսը չորրորդ քաղաքում վստահ հաղթանակ սարավ հարավաֆրիկացի Ռեյն Զեբեյրայի նկատմամբ (6-3, 6-4, 7-6) և այժմ ֆառորդ եզրափակչում մրցելու է Բայրոն Բլեյի (Չիլի) հետ: Այստեղ հաղթելու դեմում Վոլչկովը կհանդիպի ամերիկացի Փիթ Մամփրասի հետ: Մամփրասն իր վերջին խաղում ոչ մի հույս չթողեց ընդդեմ Յոնաս Բյորկմանի նրան Պայաբյան մասնակցում 6-3, 6-2, 7-5 հաշվով: Եթե, որ սա Մամփրասի 25-րդ անընդմեջ հաղթանակն էր Ռիմբուրգի մրցաշարում:

Չառաջիկա մրցաշարի մեկ այլ ֆավորիտ՝ Անդրե Ադասին (ԱՄՆ): Նա չորրորդ քաղաքում վստահորեն առավելության հասավ գերմանացի Դեյվիդ Պրիմոսիկի նկատմամբ: Ի դեպ, վերջինս մրցաշարի մեկնարկային խաղում Պայաբյան էր մասնակցում մեր Մարգիս Մարգարյանի հետ: Շահ հանգիստ է առաջ արժանանում կանանց մրցումների ամենահավանական հաղթողը՝ բելառուսի Մարիա Մոնիսկայան:

Նա ֆինգիսը: Իր վերջին խաղը նա ավարտեց ընդդեմ 50 րոպեում 6-1, 6-2 հաշվով Պայաբյան մասնակցում գերմանուհի Անկե Յուրբերին: Գերական հանդիպումը ֆինգիսը կանցկացրեց ամերիկուհի Վենուս Վիլյամսի հետ, որը մինչ այդ հաղթել է Մարիա Ադասին (Ֆրանսիա): Մրցաշարում վստահ է հանդես գալիս նաև ամերիկուհի Լինդսեյ Դեյվիսը: 1/8 փուլում նա 6-3, 6-3 հաշվով առավելության հասավ իր հայրենակից Զեյնիթ Կարիսիի նկատմամբ:

Չեմպիոնուհին Լիլիթ Մկրչյանն է

Ավարտվեց Հայաստանի կանանց հերթական առաջնությունը, որին մասնակցեցին մեր բոլոր ուժեղագույն ժամանակակիցները: Առաջնությունում, հանրաժանության չեմպիոնուհուց բացի, մեծ է որոշվեցին նաև աշխարհի կանանց առաջնության փնջային մրցաշարի, ինչպես նաև մինչև 20 տարեկան ժամանակակիցների առաջնության մասնակցները:

Մրցաշարը հիանալի անցկացրեց միջազգային գրոսմայսթեր Լիլիթ Մկրչյանը: 18-ամյա ժամանակակիցն 13 հանդիպումներից 8-ում հաղթեց, 5-ն ավարտեց ոչ-ոքի և 10,5 միավորով արժանորեն նվաճեց չեմպիոնուհու կոչումը: Լիլիթն առաջնության միակ մասնակցին էր, որը մրցաշարածությունն անցավ առանց դաժանության:

Չեմպիոնուհուց 1 միավոր դուրս վասակեց երկրորդ մրցանակակիր դարձավ միջազգային վարդես Գոհար Հյուսթյանը: Երրորդ չորրորդ տեղերը 9-ական միավորով բաժանեցին Նելլի Ադինյանը և միջազգային գրոսմայսթեր Էլինա Դանիելյանը: Երրորդ մրցանակը շնորհվեց Ադինյանին, քանի որ նա մրցաշարին գործակիցներն ավելի բարձր էին: Այստիպ, եկող տարի կայանալի աշխարհի կանանց առաջնության փնջային մրցաշարին մասնակցելու իրավունք նվաճեցին Մկրչյանը, Հյուսթյանը և Ադինյանը: Իսկ սեղանները ամսին երեսուցուց անցկացվելի աշխարհի մինչև 20 տարեկան ժամանակակիցների առաջնությունում հանդես կգան Մկրչյանը և Ադինյանը: Վեր-

Լիլիթ Մկրչյան

ջինս ավարտված առաջնությունում կատարեց նաև միջազգային վարդեսի նորման, որը 9 միավոր էր:

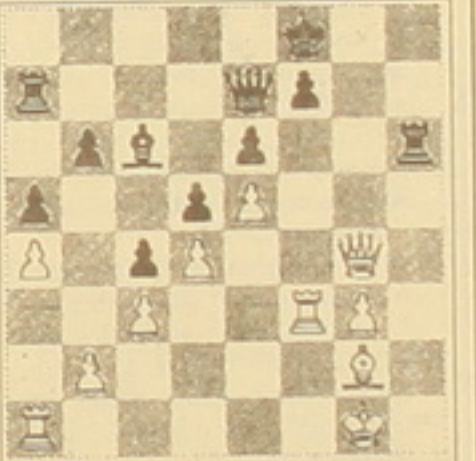
Մրցաշարի անհաջողակը մեր ամենափորձառու ժամանակակիցն է՝ Էլինա Դանիելյանը: Եթե, առաջնության ամենակրկին մասնակցի Տաթև Աբրահամյանի մրցելույթը 12-ամյա ժամանակակիցն, որը հաջող է հանդես եկել աշխարհի ու եվրոպայի աղջիկների առաջնություններում, այս անգամ ես իրեն լավագույն կողմերով դրսևորեց և սեղ գրավեց մրցաշարի միջնամասում:

Ներկայացնենք առաջնության վերջնական արդյունքները: 1. Լիլիթ Մկրչյան (ԱՄՆ) 10,5, 2. Գոհար Հյուսթյան 9,5, 3. Նելլի Ադինյան 9, 4. Էլինա Դանիելյան (Երեւն էլ՝ Երեւան) 9, 5. Նարինե Գասպարյան (Վանաձոր) 8, 6. Արուսյակ

Գրիգորյան (Երեւան) 6,5, 7-8. Լիլիթ Գալոյան, Տաթև Աբրահամյան 6-ական, 9. Սաթենիկ Ալունյան (ընդոր՝ Երեւան) 5,5, 10-11. Սիրանուց Անդրեասյան (Էջմիածին), Նարինե Ավսիսյան (Վայ) 5-ական, 12. Ալլա Սահակյան (Արմավիր) 4, 13-14. Մարիաննա Գասպարյան (Գյումրի), Նոնա Սահակյան (Արմավիր) 3,5-ական միավոր:

Իսկ վերջում ներկայացնենք չեմպիոնուհու Պայաբյանից մեկը:

Լ. Մկրչյան-Ն. Սահակյան
1.e4 c5 2.ճf3 e6 3.d3 ճc6 4.g3 d5 5.ճbd2 ճg7 6.ճg2 g6 7.0-0 ճg7 8.Յe1 a5 9.a4 b6 10.ճf1 ճa6 11.e5 Յc7 12.ճf4 h6 13.h4 Յd8 14.c3 g5 15.hg5 hg5 16.ճg5 ճe5 17.ճe5 ճe5 18.ճe7 ճe7 19.Յe2 ճg7 20.ճe3 ճf8 21.ճg4 ճb7 22.f4 ճc6 23.Յf1 Յe8 24.ճe5 Յh6 25.d4 c4 26.Յf3 ճe5 27.fe5 Յe7 28.Յg4 Յa8 29.Յf3 Յa7

30.Յa1 Յh7 31.Յf6 ճd7 32.Յg6 Յg7 33.Յh6 ճg8 34.Յf4 Յh7 35.Յg5 Յg7 36.Յh6 Յh7 37.Յg5 Յg7 38.Յh5 ճf8 39.Յh6 1-0

«Մախարե-Մերսեդեսի» կրկնակի հաջողությունը

Մանյի Կուրի մրցաշարում անցկացվեց «Ֆորուս-1» դասի ավտոմեքանիկայի վազերի աշխարհի առաջնության 9-րդ փուլը՝ «Ֆրանսիայի մեծ մրցանակի» խաղարկությունը: Բարդ մրցաշարածությունը 305,8 կմ էր (72 քաղաք, յուրաքանչյուր՝ 4,25 կմ): Այս մրցումները ես ընթացքան արդեն ավանդական դարձած սցենարով, հաղթողի կոչման համար հիմնական Պայաբը ծավալվեց «Ֆեռարի» և «Մախարե-Մերսեդեսի» մրցաշարակործերի միջև:

Վազը սկզբից գլխավորեց գերմանացի Միխայել Հուսթյանը («Ֆեռարի»), որը նախորդ օրը կայացած օրակարգում մրցումներում գրավել էր առաջին տեղը: Նրան կրկնակի անհաջողություն էին «Մախարե-Մերսեդեսի» ներկայացուցիչները՝ շվեդացի Դեյվիդ Կուլսհարդը և ֆինն Միկա Հակինենը: 38-րդ քաղաքում Կուլսհարդը կարողացավ առաջ անցնել: Դեպք էր

ՖՈՐՄՈՒՆԱ

«Մախարե-Մերսեդեսի» կրկնակի հաջողությունը

ասել, թե ինչպես կավարտվեց Պայաբը, եթե 58-րդ քաղաքում լիափանկվեց Հուսթյանի մեքենայի արժույթը: Աշխարհի կրկնակի չեմպիոնը ստիպված էր դուրս գալ մրցույթը: «Մախարե-Մերսեդեսը» Մանյի Կուրում կրկնակի հաղթանակ սարավ (մրցաշարում սա թիմի նմանօրինակ երրորդ հաջողությունն է), եզրագիծն առաջինը հասեց Կուլսհարդը, երկրորդն աշխարհի ներկայիս չեմպիոն Հակինենն էր: Երրորդ տեղը գրավեց «Մախարե-Մերսեդեսի» երկրորդ արավորդը՝ քաղաքացի Ռուբեն Բարիկելլոն: Ինը փուլից հետո առաջին ֆորմային այստիպ էր Հուսթյանը՝ 56, Կուլսհարդը՝ 44, Հակինենը՝ 38, Բարիկելլոն՝ 32 միավոր: Մյուս մրցաշարակործերը զգալիորեն ես են մնում առաջատարներից: Կոնսուլտանտների գալափի հավանական առաջինը «Ֆեռարին» է՝ 88 միավոր: Նա գլխավոր մրցակից «Մախարե» ես է մնում 6 միավորով:

Նիկոլա Մինասյանի հաղթանակը

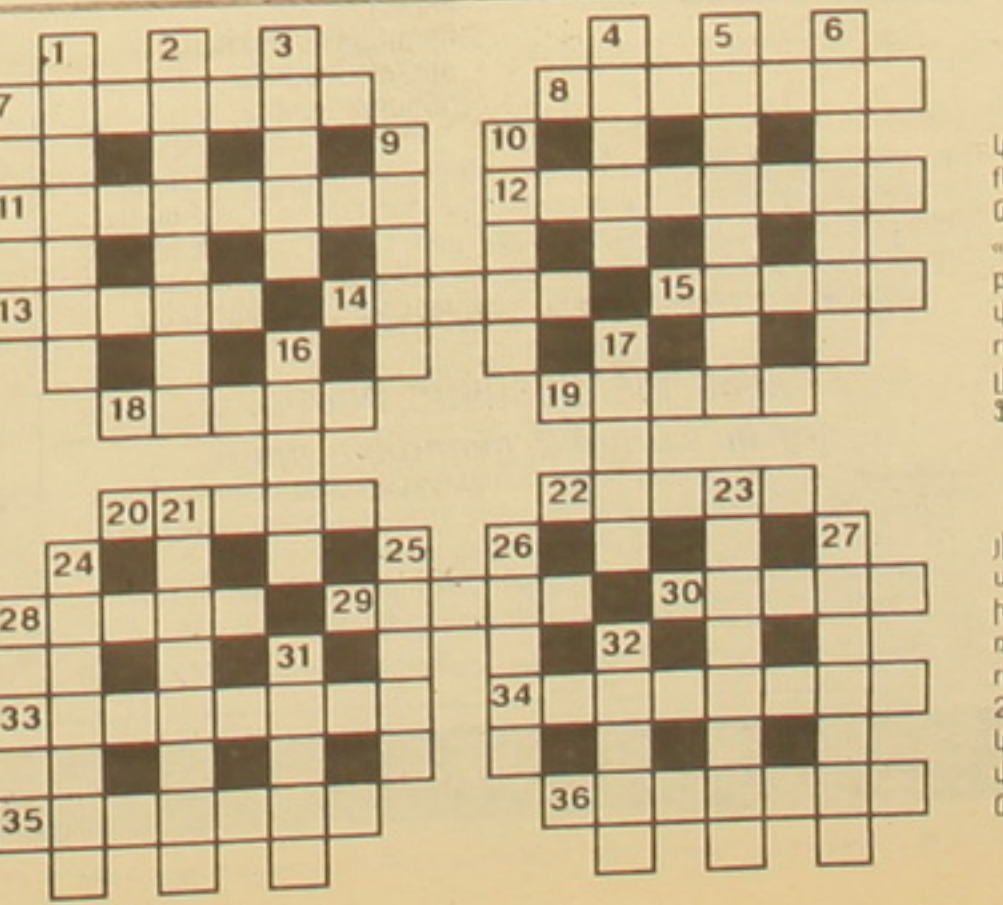
Այստեղ էլ՝ Մանյի Կուրում, անցկացվեց «Ֆորուս-3000» դասի առաջնությունը: Վերջում հանդես եկավ «Փելլայաֆ Սուտեր Նովա» թիմի մրցաշարակործ Նիկոլա Մինասյանը, որը համառ Պայաբում գրավեց առաջին տեղը (սա Ֆրանսիան ներկայացնող մեր հայրենակցի երկրորդ հաղթանակն է մրցաշարում և երրորդը մարզական կարիերայի ընթացքում): Երկրորդ տեղը գրավեց ֆրանսիացի Սեբաստիան Բորդոն («Գալուպ»), երրորդը բելգիացի Դեյվի Սալենսն էր («Փելլայաֆ Սուտեր Նովա»):

Վեց փուլից հետո առաջնությունը գլխավորում էր քաղաքացի Բրունո Ժունկուելյանը («Պեթրոբրաս Ժունկուել»), որը 38 միավոր է վասակել: Երկրորդ տեղում ընթանում է Մինասյանը, նա առաջատարից ես է մնում 10 միավորով:

Նախորդ համարում տպագրված խաչբառի դասասխանները

Հորիզոնական
1. Սակիած: 4. Միրհավ: 8. Ննջարան: 10. Գեներալ: 11. Նեյսրոն: 12. Նեկաֆե: 13. Ինձ: 15. Նոսա: 17. Ծովի: 18. Կորեա: 19. Ժես: 21. Փառա: 25. Կլու: 28. Թանաղուր: 29. Լիսվազի: 30. Իրադաս: 31. Կարայան: 32. Տիգրու: 33. Ակնակ:

Ուղղահայաց
1. Մանան: 2. Կոչոյան: 3. Այրառա: 5. Իզնասի: 6. Հարգան: 7. Վոլսեր: 9. Նանի: 10. Գանձ: 14. Նարեկ: 16. Ակ: 17. Ծափ: 19. Ժանախոս: 20. Սողան: 22. Ասարակ: 23. Անանյան: 24. Արիս: 25. Կրե: 26. Ուլիկ: 27. Թիկնակ:

ՄԱՅՐԱՆ

Ուղղահայաց
1. Ավարտից ղիհիծր: 2. Վայրենի, վայրագ, արյունաբուր: 3. «Գրանդ սոքալոյի» արտադրած ծխախոտներից: 4. Սեկ տարեկան գառ: 5. 4 Աղայանի խոտերով գրված «Լանցեր մարջան» երգի հեղինակը: 6. Վեգետարյան, ...: 9. Սեկնարկ, ...: 10. Հայ տղաբիջ, որը 4. Պոլսում առաջին անգամ հայրենի տղաբիջ «Պարզասունար», «Տոնացոյցը» և այլ գրքեր: 16. Նահանգ ԱՄՆ-ում: 17. Հնում բնակաբնակիչն էր: 21. Պետություն Միջին Արևելքում: 23. Միջնադարում գիտական բարձրագույն աստիճանակիր, մարշալ: 24. Բարձր, ուր 30 տարի աղբի է թրխեսը: 25. Գյուղ Հայաստանում, Ասարակից հյուսիս-արևելք: 26. Գալի ժամանակը: 27. Մանգալի մեծ եղբայրը: 31. Գր. Չոհրաթի նովելներից: 32. Ֆիլիպինյան արժույթի անձնանուն կրգին:

Հորիզոնական
7. Հայ օտերային երգչուհի: 8. Զվնախարի Հայաստանում: 11. Ածխաթվային քաղաքություն ունեցող աղ: 12. Ա. Ֆրանսի ժողովածուի սեւամոր երեւ: 13. Ասեղնատեղերի կարգի սոճագի վայրի մեծ ծառ: 14. Արաբների, ծախու գրող, հեղինակ: 15. Վան, ուր իր առակներն է երկնել միջնադարի մեր առակագիրը: 18. Մեծ մարզար: 19. «Մանոն» օտերային հեղինակը: 20. Հեռաների գերագույն Աստվածը: 22. Գերմանացի կոմպոզիտոր, դաճնակահար, ղիհիծր: 28. Կղզի Տիբեթյան ծովում: 29. Հագուստ: 30. «Հեղճար աղբյուրի» հեղինակը: 33. Սերի Վերնոյի իսկական ազգանունը: 34. Հայ ֆանդակագործ, որը սովորել է Փարիզի ժուլիան ակադեմիայում, աղա հաճախել Ողբնի արվեստագործ: 35. Պայթուցիկ նյութ: 36. Դաճակալը Վրաստանում:

Ուրբեն Հայրապետյանի քիկնադասները մարմնական վնասվածքներ են հասցրել Վարդան Արվազյանին

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՅՈՒՆԻՍ, ԱՅՅԱՆՆ ՏՄՄՈՆ. Աժ «Կայունություն» դասգամավորական խմբի ղեկավար Վարդան Արվազյանի նկատմամբ հուլիսի 1-ին բռնարար է կատարվել: Դեղի մանրամասները լրագրողների խնդրանքով հուլիսի 4-ին ներկայացրեց անձամբ Վ. Արվազյանը: Ըստ նրա, հուլիսի 1-ին Սեանում իր ծանոթներից մեկի հուղարկվողության արտոդրության ժամանակ «Գրանդ սթրեյթ»-ի բաժնետերերի խորհրդի նախագահ Ռուբեն Հայրապետյանը («Նեմեց Ռուբ») վիճաբանել է իր հետ, մեղադրելով դասգամավորական ծխախոտ արտադրողների «Ծխախոտի արտադրանքի համար հաստատված վճարների մասին», ընդունման մեջ: Բանավեճին կողմնակից միջամտել են Ռուբեն Հայրապետյանի քիկնադասները եւ առաջագամ Կառուկի մեջ մարմնական վնասվածքներ են հասցրել Վարդան Արվազյանին:

«Դասգամավորական խմբի, այլեւ, հուսով է նա, Ազգային ժողովի կողմից: Նա ավելացրեց, որ անձամբ ինքը ծխախոտի արտադրանքի ոչ ներմուծող եւ ոչ էլ արտադրող է, ուստի այս հարցն իր անձնական խնդիր չէ, այլ կապված է իր դասգամավորական գործունեության հետ: Վարդան Արվազյանը նույն, որ մտադիր չէ Բեռլին գործ հարուցելու դատապարտվելու համար, քանի որ ղեկավարել է իր անձամբ ստացել է, եւ իրավադատ մարմիններն իրեն կարող են հետաքննել: «Նոյյան օրհանգ» ունեցած ոչ դատապարտված չվարկերով, ինքնաբերական մեղքերով են սույն փաստին, եւ Ռուբեն Հայրապետյանը զսնվում է փախուստի մեջ:

Աժ հասարակայնության հետ կապերի վարչությունից «Նոյյան օրհանգ» են տեղափոխվել «Կայունություն» խմբի հայտարարությունը, որում, դասադասարարելով դասգամավորական կասկածները, խուսափելով մտահոգություն է հայտնում, որ նման երեւոյթը հանրապետության իրականության մեջ աննախադեպ չէ, երկուստեղծված իրավիճակը բոլոր էր ևս խնդիրներից մեկն ընդունվում է: «Խախտվել է օրենքը, այս անգամ այդ օրենքը ստեղծողի նկատմամբ: Խուսափելով մտահոգություն է հայտնում, որ նման իրավիճակներում են իրավապահության կառուցմանը, ժողովրդավարությանն ու օրենքի գերակայությանն ուղղված գործընթացները», հայտարարում է դասգամավորական խումբը: «Կայունություն» ընդունում է, որ ՀՀ կառավարությունը դատարար է ադախուսել օրենքի գերակայությունը հասարակական հարաբերություններում, խստագույն դատապարտելով մեղավորներին:

Ուսուցանողներ ԱՄՆ Միջազգային զարգացման գործակալության եւ Քեմոնիս ինթերնեյթ կազմակերպության համար

Քեմոնիս ինթերնեյթը, որը Հայաստանում իրականացնում է ԱՄՆ Միջազգային զարգացման գործակալության (USAID) դասախոսական եւ սենսալական օրենսդրության բարեփոխումների ծրագիրը, հրավիրում է բարձրակարգ մասնագետներին դասավանդելու չորս ամիս տևողությամբ «Սնանկության ընթացակարգի վերաբերյալ մրցութային կառավարչների վերադասարանում դասընթացի» ժամանակ: Դասընթացի նպատակն է դասադասել սնանկության հարցերով մրցութային կառավարչներ:

Տվյալներ կազմակերպության մասին
Քեմոնիս ինթերնեյթը իրականացնում է Հայաստանում դասախոսական եւ սենսալական օրենսդրության բարեփոխումներին նպաստող եռամյա ՀՀ կառավարության աջակցության ծրագիրը: Ծրագիրն ունի 6 բաղադրիչ, այդ թվում նաեւ Հասարակության զարգացման եւ ուսուցման բաղադրիչներ: Ծրագիրը համագործակցում է ՀՀ Աժ-ի, արդարադատության նախարարության, ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարության, դասադասների նախագահների խորհրդի եւ այլնի հետ:

Աշխատանքային ժամանակ
Դասախոսները ղեկավարում են սեմինարները «Սնանկության ընթացակարգի վերաբերյալ մրցութային կառավարչների վերադասարանում ծրագիրը» այն մասնակիցներին, ովքեր զանգվածում են ստանալ լիցենզիա որոշ կառավարիչներ: Դասախոսությունները տեղի են ունենալու յուրաքանչյուր շաբաթվա ուրբաթ (14.30-18.00) եւ շաբաթ (10.30-18.00) օրերին: Դասընթացի վերահսկողությունն իրականացվելու է Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարության անվճարումնական հարցերով վարչության կողմից: Դասընթացը կազմված է լիցենզիա իրավական եւ սենսալական բաժիններից: Ներհիշելով ներկայացված են ուսուցման ժամանակ լինելու համար ընդունվելու հիմնական թեմաները:

1. Իրավական հարցերի բաժին (ընդամենը 46 ժամ):
 - Անվճարումնական գործերի վարույթներ,
 - Դատադատների ֆինանսական առողջացման ծրագիրը,
 - Լուծարման կարգը,
 - Անվճարումնական գործերի դադարեցումը
 2. Տնտեսագիտական հարցերի բաժին (ընդամենը 178 ժամ):
 - Գույքի կառավարչի գործունեության իրավական հարցերը,
 - Ընկերության (մեծարկության) սենսալական դաշնային կանխատեսումը:
 - Առողջացման մեթոդներն եւ արտադրող գնահատականը,
 - Ընկերությունը (մեծարկությունը) ճգնաժամից դուրս բերելու ուղղությամբ արվող միջոցառումների մակարդակը,
 - Գնահատման աշխատանքները,
 - Գույքի կառավարչի գործունեության կազմակերպչական հարցերը:
- Դասընթացի լիակատարման համար կարելի է ձեռք բերել **Քեմոնիս ինթերնեյթի** գրասենյակում: Ուսուցման ծառայությունների դիմաց վճարվում կատարվելու է ժամավճարային հիմունքներով (ուսուցման մեկ ժամի համար ԱՄՆ 7 դոլար դրույթով, գումարած մեկ ժամ նախադասարանում համար):

Անհրաժեշտ որակավորում

- Տնտեսագիտական բաժնի ուսուցանող դիմորդը ղեկավարում է ունենալ,
- Տնտեսագիտական բարձրագույն կրթություն,
- Ուսուցման կամ դասավանդման երկարամյա փորձառություն,
- Սնանկության հարցերով մասնագիտացումը համարվում է լրացուցիչ դրական դրաման:

Իրավաբանական բաժնի ուսուցանող դիմորդը ղեկավարում է ունենալ:

- Իրավաբանական բարձրագույն կրթություն,
- Դասավանդման եւ ուսուցման երկարամյա փորձառություն,
- Սնանկության հարցերով մասնագիտացումը համարվում է լրացուցիչ դրական դրաման:

Խնդրում են ներկայացնել ինքնակենսագրականները (ներառյալ նախկին աշխատավայրի լիակատարման միջոցով չորեքշաբթի, 2000 թ.ի հուլիսի 19-ը, **Քեմոնիս ինթերնեյթի (ԱՄՆԱԶԳ Հայաստանում դասախոսական եւ սենսալական օրենսդրության բարեփոխումների ծրագիր) գրասենյակ**՝ հետեւյալ հասցեով:
Դոնոյան փողոց, 1-ին նրբանցք, տուն 32,
Երևան 375019, Հայաստանի Հանրապետություն,
հեռ. 27-33-01, 54-51-21, 54-52-22:
Դիմորդներից լավագույններին հետագայում կլինի ներկայացնել իրենց վերաբերյալ այլ տեղեկություններ եւս:

ՇԵՆՈՒՍԱՆՈՒԱԳՐԵՐ

5 հուլիս

- 9:00 Հայրուր
9:20 Հեռուստատեսիվ «Լաշինական փաստաբան»
10:10 Հայրուր
10:20 Մամուլի կրթակ
10:30 Գ/Ֆ «Սեփարհի վերջը»
12:40 Բարի ախորժակ
13:00 Հայրուր
13:20 Ռուբինոն+
17:00 Հայրուր
17:20 Գ/Ֆ «Հասնելով անհասանելիին»
19:10 «Հուսոտ ասղ» (Արքայալսյանի հեռուստաշարի մասնաշար) 19:10 Կեսգիշերային ճեղքը
19:50 Փասագրական ֆիլմ «Չինձառա-յունները»
20:25 Մրակարգ ալի
20:35 Տուն տունիկ
21:00 Հայրուր
21:40 Հեռուստալուսավորչ
21:50 Իմ Սինթ
22:25 Կարճամետրաժ կինոնկար «01-99»
22:50 «Ես եւ դու» շոու-ծրագիր
23:40 Հայրուր
00:00 Կեսգիշերային ճեղքը
01:00 Ռուբինոն+

Պրոնեթվո
9:00 «Բարի լույս, Հայաստան»
10:30 «Ամեն ինչ հանուն Իո սիրո»
18:00 Մուլտֆիլմ
18:10 Մանկական ժամ սերիալ «Նինձյա կրիաները», սերիալ «Կորուս»
19:00 «Ամեն ինչ հանուն Իո սիրո»
20:00 Լրաբեր
20:35 Ռ. Մավիսակալյանի «Հարց» հեղինակային ծրագիր
21:20 Օրը
22:25 «1-02»
22:30 «Ուրախ» լոսո
23:30 Գ/Ֆ «Գեներալ» (24:00 Լրաբեր)

9:00 Տոմար
19:05 Չոքիկ
19:30, 21:30, 24:00 Աուրհանդակ
20:00 Մամուլի խոսակ
20:10 Գիտաստեղծ
20:30 Կամ-կամ
22:00 Գ/Ֆ «01-99»
22:30 Տարբերան
23:00 Վարկած 4
23:30 Համբեր
00:35 Ալեքսար
00:40 Գ/Ֆ «Դասադասված» (Աուրհանդակ)

7:00 Բարի առավոտ
10:00 Նորություններ
10:15 Սերիալ «Բարեկրթության աշխատակ»
16:00 Նորություններ
16:20 Մուլտեսերիալ «Չոնի Քվեթի անհավանական արկածները»
16:45 Չունգիլների կանչը
17:10 Սինյե 16 եւ բարձր
17:40 Համով դասադասություններ
17:55 Սերիալ «Բարեկրթության աշխատակ»
19:00 Նորություններ
19:30 «Երախ»
19:40 Գ/Ֆ «Ուրիշի արտած» (դեբյուտ Ե. Զոնի, Փ. Բոյլ, Մեծ Բրիտանիա, 1981 թ.)
21:45 «Բարի գիշեր, երեխաներ»
22:00 ժամանակ
23:00 Սերիալ «Բանգոկ Գիլթոն»
00:00 «Ներոն հավաքիչության ժամանակը»
01:00 Նորություններ
01:15 Սերիալ «Նորությունների ծառայություն»

7:00, 8:00, 9:00, 10:00 Լուրեր
7:20, 7:50, 8:40, 9:45 Բարի լույս, Ուսասան
7:35 «Սլավոնական ռուկ վիսերկուլում» արվեստի փաստաթղթի օրագիրը
8:20, 10:20 Սեւով սոփիստիկ վրա
8:30 PTP-ի փոսթը
9:20 Հեռուստատեսային ՀՄՍ
9:35 Ընթացող Նորություններ
10:30 Մուլտեսերիալ «Դե սպասիր»
10:45 Մուլտեսերիալ «Սեւ ծովահենը»
11:15 Սերիալ «Գեյուլիին»
12:05 Սերիալ «Սանսա Բարբարա»
13:00 Երկխոսություններ կենդանիների մասին
14:00, 18:00, 21:00, 00:00 Լուրեր
14:30 «Մարիանա Թոչյան»
15:05 Սերիալ «Սեւ մարգարիտ»
15:55 Սերիալ «Հարուստներն ու նեանավորները»
16:50 Երկու դասադաս
17:40 Հեռուստատեսային ՀՄՍ
18:30 Ամեն Չիզարիտանյանը «Ուսասանի խոսակցության արձաններ» ֆիլմում (1-ին մաս)
19:25 Սերիալ «Փայտասական միանձուկիները»
20:25 Իմիդեբ ռեժիսոր
21:50 Սերիալ «Վայրի հրեշտակ»
23:35 Հերթադասի բաժանմունք
00:30 Տղամարդ եւ կին
01:20 Կինոյի ժամ Զեխիկ Լանժո «Տղամարդիկ չեն հեռանում» ֆիլմում (ԱՄՆ)
03:15 «Սլավոնական ռուկ վիսերկուլում» արվեստի փաստաթղթի օրագիրը

Դուրանբեի գազաթափոցովում առաջնայինը կլինի Աֆղանստանի իրավիճակի բնասրկումը

Այսօր Տաջիկստանի մայրաքաղաք Դուրանբեում աշխատանք է սկսում արաբաբանային «Շանհայի հնգյակ» կազմակերպության հինգերորդ գազաթափոցը, որին կնասնակցեն անգամ 5 երկրների նախագահներ՝ Պուշինը (Ռուսաստան), Նազարբաեյը (Կազախստան), Ալևաեյը (Կիրգիզիա), Ռախմոնովը (Տաջիկստան), Չինաստանը հավանաբար կներկայանա արգործախառնի մակարդակով:
«Շանհայի հնգյակ» կազմակերպությունը կազմավորվել է 1996 թ. Չինաստանի Շանհայ Կառավարչության կազմակերպության երկրորդ մուկովյան գազաթափոցովում «հնգյակը» ազգական բոլոր դասակարգի միջոցներ չէր գոյություն, ապա հաջորդ Ալևաեյի եւ Բիբեկի գազաթափոցովներից հետո նման միջոցներն ակնհայտ դարձան համաեղ ժայթաղ միջազգային ահաբեկչության, կրոնական ծայրահե-

ղակնության, մախանեզության, միջազգային հանցագործության դեմ: Դուրանբեի գազաթափոցովում առաջնայինը կլինի Աֆղանստանում ստեղծված ներադախական իրավիճակի նկատմամբ: «Շանհայի հնգյակի» բոլոր հինգ երկրներին սպառնալիք է ԱՄՆ-ի ադախական բաեերաբեմ իջեցրած եւ մինչեւ վերջերս (1998 թ. օգոստոս) ԱՄՆ-ից օժանդակություն ստացող «Թալիբան» արմունքը, որն իբխում է Աֆղանստանի արաբի 80 տոկոսը, այդ թվում մայրաքաղաք Երբուլը:
Գազաթափոցովում կլինարվի նաեւ կազմակերպության ընդլայնման հարցը: Ո՞ր նախագահի դատապարտումը Պուշինի ընտրությունից հետո «Շանհայի հնգյակի» նկատմամբ հետադարձություն ունեն Ուզբեկստանը, Թուրմենիան եւ Սոնդուխան:

IATA ԱՅԱԳՍ AX

Մեր օդուկայանը դուր կարող էր թռչել ցանկացած ուղղությամբ երկրագնդի ցանկացած կետ:

Բոլոր ավիաընկերությունները հատկացնում են գեղեցիկ ձվուն համակարգ:

Դուր կարող եմ համաեղել Չեք հանգիստը բուժման հետ Սոյիի, Գագրայի, Պիցունդայի, Յալթայի առողջարաններում: Ուղեգրի արժեքը 20 օրվա համար սկսվում է 550 ԱՄՆ դոլարից:
Մեծի մեջ մեզում է ալիաստները, տեղափոխումը, օրեանունը, 3-անգամյա սնունդը:

Մանրամասն տեղեկությունների համար գանգահարել
ալիաստների համար 52-45-64, 53-01-93, 53-88-44,
տուրիզմի համար 53-24-32, 53-88-45
E-mail: ajax@arminco.com կամ այցելել մեզ **Պուշինի 43ա** հասցեով

Պրոֆ. ԵՎԻՆ ՍԱՐԳՍՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ MEDICAL COLLEGE

2000-2001 ԹԹ.
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅՈՒՆ
ԲՈՒԺԲՈՒՅՐԱԿԱՆ
ԱՍՄՆԱՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ
ՄԱՆԿԱԲՈՒՅՐԱԿԱՆ
ԴԵՂԱԳՈՐԾԱԿԱՆ

Ուսուցումը վճարվի է: Սահմանված են վարձի գեղեցիկ, արտոդրություններ, գերազանցիկներին կրթաբոբակ: Ուսանողները ստանում են նաեւ կոմյունեստային դասընթացներ: Ըրջանավարձներին տրվում է դիմում: Ըրջանավարձները կարող են ուսումը արտոդրական կամ կամավարձի բժշկական, իրավաբանական եւ սենսալական բուխերում:

Ուսումնարանն ունի
ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ,
որը կատարում է ընդունելություն
Այն ավարտողներն առանց լինության ընդունվում են առաջին կուրս: Ընդունելությունը կատարվում է ինչպես միջնակարգ, այնպես էլ 8-ամյա կրթության հիման վրա:
Հասցե Իսահակյան 30, Խ. Արվազյանի անվ. թիվ 2 դպրոց, 1-ին հարկ, դեղի աջ: (Մ. Երիտասարդական, Լաիրի կինոթատրոնի մոտ):
Հեռ. 58-03-07, 58-38-62, երկկուրս ժամերին 65-52-24, 62-01-32: